

Tempo Doeloe, vroegere tijd, is een korte beschrijving door Gerrit van Faassen van het "Indië-leven" van enkele veteranen. In dit verhaal staat dienstplichtig sergeant Hendrik Breukelman centraal.

Hendrik Breukelman, jarenlang bloemist aan de Bruchterweg in zijn zaak 'De Iris'. Fier staat hij in vol ornaat als sergeant op een foto uit 1938. In oktober van dat jaar werd hij opgeroepen voor een opleiding in de Menno van Coehoornkazerne in Arnhem. Bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog lag hij met zijn sectie in een kazemat aan de IJssel, tussen Dieren en Doesburg. Breukelman werd krijgsgevangene gemaakt en afgevoerd naar het Duitse Soest. Later zat hij nog acht weken als krijgsgevangene in Neu Brandenburg. Toen hij terugkeerde in Hardenberg kwam hij terecht bij de opbouwdienst, waar met een schop op de schouder gemarcheerd moest worden. Omdat dit werk hem niet beviel is hij er tussenuit geknepen, maar dit betekende wel dat hij twee jaar in Duitsland moest werken. Na de oorlog werd hij opgeroepen voor Indië, in juli 1946. Zijn opleiding hiervoor kreeg hij van de groene baretten, de commando's, op de Stormschool in Bloemendaal. Na de opleiding werd hij ingedeeld bij een ondersteuningscompagnie 'zware mitrailleurs' van een infanterieregiment. Op 26 september 1946 vertrok hij met de Kota Agoeng naar Indië. Dat hij lid was van de bridgeclub Hardenberg heeft hij aan die reis te danken, want op het schip leerde hij dit kaartspel. Ruim een maand later arriveerde Breukelman in Soerabaya. Het zou een wekenlang durend vervolgverhaal worden om alles te vermelden wat sergeant Breuk, zoals hij door zijn kameraden, zijn sobats, werd genoemd, in Indië is overkomen. Hij heeft beide Politionele Acties meegemaakt, wat voor ingewijden voldoende zegt. In totaal is hij 3 jaar en 3 maanden in Indië geweest. Zijn compagnie telde vijf gesneuvelden, waarvan één van zijn eigen sectie. Vooral aan die ene denkt hij wel eens terug. "Ik had het zelf kunnen zijn, omdat ik als sergeant altijd naast de chauffeur zat, maar net die ene keer was ik verhinderd waardoor een soldaat van mijn sectie op mijn plaats zat. Die jongen kreeg een longschot met dodelijke gevolgen." Ook de periode dat hij met tyfus wekenlang in kritieke toestand verkeerde kon Breukelman zich nog goed herinneren. Mevrouw Spoor, de vrouw van de bekende generaal, heeft enkele keren op de radio zijn naam genoemd bij de ernstig zieken en gewonden. "Mijn eigen sobats hadden me al afgeschreven en toen ze 's avonds een feestje hadden hebben ze mijn plunjekist opengebroken en er twee flessen drank uit gepikt. 'Die sergeant Breuk haalt het toch niet', had er één gezegd." De doos met foto's van Breukelman bevat niet alleen foto's van hemzelf of zijn medestrijders. "Kijk, dit is nog een foto van onze baboe, die jarenlang met ons meetrok. Baboe Mos heette ze, en ze heeft mijn hondje Dickie op haar arm. Dat hondje is genoemd naar het meisje dat later mijn vrouw zou worden. Behalve baboe Mos hadden we ook een katjoeng, een Javaans jongetje als hulp, waar iedereen gek mee was. Ik heb zelfs bij de foerier een mooi pakje voor dat jong laten maken. Verkoopt me die baboe dat pakje verdorie op de pasar!" Hendrik Breukelman is behouden teruggekomen uit de Oost.